

Bruselj, 12. december 2022
(OR. en)

15754/22

Medinstitucionalni zadevi:
2021/0425(COD)
2021/0424(COD)

ENER 668
ENV 1266
CLIMA 652
IND 541
RECH 650
COMPET 1008
ECOFIN 1293
CODEC 1950

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1
Zadeva:	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih pravilih notranjega trga obnovljivih plinov, zemeljskega plina in vodika Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o notranjem trgu obnovljivih plinov, zemeljskega plina ter vodika – poročilo o napredku

V prilogi vam pošiljamo poročilo o napredku v zvezi z navedenima predlogoma, ki naj bi bilo predstavljeno na seji Sveta PTE (energija) 19. decembra 2022, da bi Svet pozvali, naj se z njim seznani.

To poročilo je bilo pripravljeno pod odgovornostjo predsedstva in ne posega v vprašanja, ki so v posebnem interesu posameznih delegacij, ali v njihove nadaljnje prispevke. V njem je opisano dosedanje delo pripravljalnih teles Sveta in trenutno stanje obravnave navedenih predlogov.

PRILOGA

Poročilo predsedstva o napredku, doseženem pri pregledu predlogov direktive in uredbe o notranjem trgu obnovljivih plinov, zemeljskega plina in vodika

I. UVOD

- 1) Komisija je 15. decembra 2021 predložila predlog direktive o skupnih pravilih notranjega trga obnovljivih plinov, zemeljskega plina in vodika ter predlog uredbe o notranjem trgu obnovljivih plinov, zemeljskega plina in vodika kot nov okvir EU za razogljičenje trgov plina, spodbujanje vodika in zmanjšanje emisij metana.
- 2) Cilj svežnja o razogljičenju trgov vodika in plina je omogočiti razogljičenje porabe zemeljskega plina, vzpostaviti regulativni okvir za posebno infrastrukturo za vodik in trge vodika ter celostno načrtovanje omrežja. Akta določata tudi pravila za potrošnike in povečujeta zanesljivost oskrbe.
- 3) Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje o predlogu sprejel 19. maja 2022, Evropski odbor regij pa 12. oktobra 2022.
- 4) V Evropskem parlamentu je glavni odgovorni za oba dosjeja Odbor za industrijo, raziskave in energetiko (ITRE). Poročevalec za uredbo je poslanec Evropskega parlamenta Jerzy Buzek (PPE, Poljska), za direktivo pa Jens Geier (S&D, Nemčija).

II. STANJE

- 1) Češko predsedstvo je julija 2022 začelo razprave o predlogih v Delovni skupini za energijo. Predsedstvo je na podlagi prvih rezultatov teh razprav 9. septembra 2022 predložilo prvo revizijo uredbe in direktive. V Delovni skupini za energijo so sledile nadaljnje tehnične razprave o prvi reviziji.

O predlogih je na seji 25. oktobra 2022 v Luxembourggu razpravljala tudi Svet PTE (energija), glavni poudarek pa je bil na ključnih in občutljivih elementih, zlasti na:

- I. časovnem okviru za razvoj trgov vodika in vertikalnem ločevanju operaterjev vodikovih omrežij;
 - II. čezmejnih tarifah v posebnih vodikovih omrežjih in tarifnih popustih za obnovljive in nizkoogljične pline v sistemu zemeljskega plina ter
 - III. primešavanju vodika v omrežje zemeljskega plina.
- 2) Ministri in ministrice so predsedstvu dali politične smernice in določili usmeritev za nadaljnje delo. Predsedstvo je nato 23. novembra 2022 predlagalo drugo revizijo uredbe in direktive, o kateri je razpravljala Delovna skupina za energijo, 7. decembra 2022 pa tudi Coreper. Na splošno so države članice podprle način, kako je bila orientacijska razprava Sveta PTE upoštevana v drugi reviziji predlogov, in izrazile nekatere dodatne pomisleke, ki naj bi jih upoštevali pri nadaljnjem zakonodajnem delu. Tretja revizija, navedena v dokumentih 15919/22 in 15920/22, je bila delegacijam poslana 12. decembra 2022. V njej je predsedstvo obravnavalo rezultate zadnjih razprav in vneslo več tehničnih sprememb, da bi upoštevalo pisne pripombe držav članic in popravke Komisije (15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 in 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1), izdane 23. novembra 2022. Vse delegacije imajo preučitvene in/ali parlamentarne pridržke glede besedila in še vedno preučujejo določbe obeh aktov.

III. GLAVNA VPRAŠANJA

1) Glavni politični elementi, obravnavani po seji Sveta za energijo 25. oktobra 2022

a) Vertikalno ločevanje operaterjev vodikovih omrežij

Prvotni predlog Komisije za vertikalno ločevanje operaterjev vodikovih omrežij iz člena 62 direktive je vključeval prenehanje uporabe modela ločevanja neodvisnega operaterja prenosnega sistema do konca leta 2030 in razpoložljivost modelov neodvisnega operaterja sistema in neodvisnega operaterja prenosnega sistema samo za vodikova omrežja, ki so ob začetku veljavnosti svežnja o plinu v lasti vertikalno integriranih podjetij. Različica REV 3 ne vsebuje več datuma prenehanja uporabe modela ločevanja neodvisnega operaterja prenosnega sistema in izrecne možnosti, da Komisija do leta 2031 pregleda izvedljivost tega modela, prav tako je odpravljena časovna omejitev za model ločevanja neodvisnega operaterja sistema. Model ločevanja lastništva je bil ohranjen kot privzeti model ločevanja. Operaterji vodikovih omrežij lahko izkoristijo tudi odstopanja za obstoječa vodikova omrežja in geografsko omejena vodikova omrežja (člena 47 in 48 direktive), katerih uporaba je bila v različici REV 3 poenostavljena in olajšana.

b) Zasnova trga vodika in konec prehodnega faze

Predloga Komisije sta vključevala uvajalno fazo za razvoj trgov vodika do leta 2030, nato pa bi se uporabljala podrobnejša pravila. Zaradi negotovosti v zvezi z razvojem nastajajočega trga vodika je bil ta datum na splošno preložen na [2035]. To med drugim pomeni, da bosta izvajanje reguliranega dostopa tretjih strani do vodikovih omrežij (člen 31 direktive) in nova zasnova trga vodika brez tarif za dostop na točkah za medomrežno povezovanje med državami članicami (člen 6 uredbe) začela veljati šele na koncu prehodne faze, tj. s 1. januarjem 2036.

c) Tarifni popusti za obnovljive in nizkoogljične pline v sistemu zemeljskega plina

V členu 16 uredbe je bilo uvedeno razlikovanje med tarifnimi popusti za obnovljive in nizkoogljične pline v sistemu zemeljskega plina s tarifami, v okviru katerih se za obnovljive pline odobri tarifni popust v višini [100 %], za nizkoogljične pline pa v višini [75 %]. Izrecno je bila uvedena možnost, da se nacionalni regulativni organi odločijo za zmanjšanje ali neuporabo popustov za vbrizgavanje iz proizvodnih obratov in skladišč, s čimer so bili upoštevani pomisleki tistih držav članic, ki imajo ali pričakujejo, da bodo imele v mešanici energijskih virov velik delež obnovljivih/nizkoogljičnih plinov, oziroma imajo pomisleke glede morebitnega vpliva na čezmejni pretok. Tarifni popusti na vstopnih in izstopnih točkah v tretje države in iz njih so bili črtani iz predloga.

d) Mešanje vodika in kakovost plina

Najvišja raven vodika, primešanega v omrežje zemeljskega plina, ki jo morajo operaterji prenosnih sistemov za plin sprejeti na točkah za medomrežno povezovanje, po potrebi po tem, ko se je zaključil postopek reševanja sporov iz člena 19 uredbe, je bila spremenjena s 5 % na [2] %. To zmanjšanje odraža dvom več držav članic glede mešanja, hkrati pa še vedno zagotavlja neoviran čezmejni pretok plina. Uredba ohranja harmoniziran pristop k upravljanju kakovosti plina in reševanju sporov, kar so številne države članice pozdravile.

e) Nizkoogljični plini

V direktivo je bil vključen novi člen 8a, potem ko je k taki določbi na oktobrski seji Sveta za energijo pozvalo precej članic, da bi pojasnili možnost, da lahko države članice zaradi izpolnjevanja ciljev razogljičenja uporabljajo nizkoogljični vodik in nizkoogljična goriva. Enako številne pa so tudi države članice, ki se želijo osredotočiti na pline iz obnovljivih virov.

2) Glavne spremembe pri tretji reviziji so navedene v nadaljevanju.

- V uredbi je bila dodana nova uvodna izjava 74a, da bi predvideli, da se države članice zaradi zagotavljanja zanesljivosti oskrbe lahko odločijo sprejeti sorazmerne ukrepe, da začasno omejijo vnaprejšnje ponudbe katerega koli posameznega uporabnika omrežja za zmogljivosti na vstopnih točkah iz tretjih držav in na terminalih za utekočinjeni zemeljski plin.
- V uredbi je v členu 20b o skupnih specifikacijah za biometan z dodatnim besedilom pojasnjeno področje uporabe tega člena.
- Člen 54 uredbe je bil spremenjen, da bi preprečili, da bi imeli tisti, ki prvi vstopijo na trg, monopol nad razvojem pravil/omrežnih kodeksov trga vodika v okviru evropske mreže operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH), za uskladitev z navedenim členom pa so bile predlagane tudi ustrezne spremembe uvodne izjave 56.
- V členu 67 (odstavki 4, 9 in 11) uredbe je bilo dodano obširnejše besedilo, v katerem so upoštevani popravki iz dok. 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1.
- V uvodni izjavi 70 direktive je zdaj pojasnjeno, da določbe o horizontalnem ločevanju iz člena 63 direktive ne pomenijo funkcionalnega ločevanja, zato se lahko sinergije med upravljavci omrežij, kot so skupne storitve in strukture upravljanja, v celoti ohranijo.
- V členu 8a direktive o vlogi nizkoogljivega vodika pri ciljih razogljičenja so bile te določbe navedene v oglatih oklepajih, da bi omogočili nadaljnjo razpravo za dosego kompromisa.
- Člen 46(2) direktive je bil spremenjen tako, da državam članicam daje diskrecijsko pravico, da odgovornost za vzpostavitev čezmejnih povezav poverijo le določenim operaterjem vodikovih omrežij.
- V členu 62 direktive je bila za operaterje vodikovih omrežij odpravljena časovna omejitev za razpoložljivost modela ločevanja neodvisnega operaterja sistema.
- Člen 80 direktive je bil spremenjen, da bi spremenili okoliščine, v katerih lahko države članice, ki niso neposredno povezane s povezanim sistemom katere koli druge države članice, odstopajo od posebnih določb direktive.

- 3) Kljub pomembnemu napredku je treba opraviti še nekaj dela. Na podlagi razprav, ki so potekale med češkim predsedovanjem, to med drugim vključuje naslednje točke:
- uskladitev določb o zanesljivosti oskrbe iz člena 67 prenovljene uredbe z novimi določbami, dogovorjenimi v vzporednih delovnih področjih, vključno z uredbo o skladiščenju (Uredba (EU) 2022/1032) in predlagano uredbo o solidarnosti (COM(2022) 549 final) ter uredbo o izrednih razmerah (COM/2022/473 final). Preučiti bo treba, v kakšnem obsegu in na kakšen način bi bilo treba nove dogovorjene pravice in obveznosti dolgoročno vključiti v uredbo o zanesljivosti oskrbe s plinom;
 - zagotovitev, da pravila o dostopu in priključitvi na omrežja zemeljskega plina omogočajo postopno opuščanje plina ob hkratnem ustreznem varstvu pravic odjemalcev;
 - pojasnitev člena 14 direktive, ki zadeva energetske skupnosti državljanov, ter njihove vloge in povezanosti z energetskimi skupnostmi državljanov, vzpostavljenimi z Direktivo 2019/944, in skupnostmi na področju energije iz obnovljivih virov, vzpostavljenimi na podlagi Direktive 2018/2001;
 - nadaljnja pojasnitev možnosti za sprejetje sorazmernih ukrepov za začasno omejitev vnaprejšnjih ponudb za zmogljivosti na vstopnih točkah iz tretjih držav in na terminalih za utekočinjeni zemeljski plin;
 - vsestranska razprava, da bi nadaljevali iskanje rešitev glede vloge nizkoogljičnega vodika pri ciljih razogljčenja v skladu s členom 8a direktive.

IV. ZAKLJUČEK

- 1) Svet naj se seznani s poročilom predsedstva o napredku.